

1891. aastal moodustati Rapla kihelkonna piiridesse jäänud Alu-Rapla, Hagudi, Sikeldi, Saage (Kuusiku), Valtu, Kodila ja Seli mõisavaldadest üks ühendatud **Rapla vald**.

	Алло-Раппель . .	697	
	Вальдау	603	
	Гаггудъ	167	
XII.	Коддиль	246	Въ Раппелѣ.
	Селли	236	
	Сааге.	388	
	Сиклехтъ	308	
		2645	

Eestimaa Kubermangu Teataja (1891) väljavõttes on valdade nimede järel ära toodud meeshingede arv.

Eestimaa. Rapla kirik.

Estland

Rapla vaade. 1902

Rapla vaade. 1913

Vaade Rapla kiriku tornist. 1930

Rapla vaade. 1930ndate keskel

Rapla. 24. veebruar 1919

Rapla mälestussammas sõjas langenuile avati 30. sept. 1923. Taamal paistab Rapla algkooli hoone (valminud 1928)

Valtu valla loomise asi riigikohtus otsustatud.

„Valtu valla loomise asi riigikohtus otsustatud”

1919. aasta aprillis otsustas Valtu kogukond end lahutada Rapla vallast iseseisvaks vallaks. Harju maakonnanõukogu kinnitas otsuse Valtu valla loomise kohta, kuid peale proteste tunnistas Omavalitsuse asjade nõukogu selle otsuse tühiseks.

Ka Riigikohtus ei saanud valla asutamise komisjon õigust.

Riigikohtus otsustas — **Valtu** valla asutamise taotlus tagajärjeta jätta.

Tallinna Teataja 18. juuni 1921

*Sikeldi algkool
1928*

Kooliteenijate palkasid kõrgendatud.

Wiinasel Rapla vallanõukogu koosolekul otsustati Kodila ja Sikeldi algkoolide teenijate palkasid kõrgendada kuni 1300-margani kuus. — Id.

„Kooliteenijate palkasid kõrgendatud.” Ajaleht Kaja 2. okt. 1923

Rapla wald tarwitas

5 õpetajat

Seli, Rapla, Waltu, (3 kl.) Palamulla ja Kuusiku kogukondade koolide peale. Kandidatide ülesseadmine walimiseks wallanõukogule on Rapla walla Hariduskogu koosolekul 12. juunil kell 12 päewal — Rapla walla-majas. Kohasoowijaid, kel kutseõigus, palutakse isiklikult ilmuda, ehk kirjalikult — ühes elulookirjaldusega — Rapla walla kooliwalitsusele üles anda. Aadress: **Rapla kaudu R. w. Kooliwalitsusele.**

Kuulutus ajalehest Waba Maa 2. juuni 1919

Kodila masinaühisus

pidas 14. märtsil oma aastakoosolekut. Muu seas otsustati endise veneaegse põhikirja asemele uus normaal masinaühisuste põhikiri tarvitusele võtta. Peale koosoleku oli ühisuse juhatus ühistegelise selgituskoosoleku korraldanud, kus kõneles E. Ü. Liidu instruktor J. Johanson ja näitas Eesti ja Soome ühistegevuse edenemise kohta udupilta. Selgituskoosolekust osavõtmine oli elav. — ri.

Ühistegelised Uudised
23. märts 1923

Kodila Masinate
Ühisuse traktor
International Rapla
kiriku juures 1936
(EPM FP 64425)

Hermeti raudteejaam
Eesti Ajaloomuuseum AM F 18435:115

Raudteelt.

Raudteejaamade ümbernimetused.

Teedeministri määruse põhjal on Tallinna-Pärnu juurdomeoraudteel ümber nimetatud Hermeti jaam Rapla jaamaks, Lauri — Käruks ja Waldhof — Papiniiduks. Tähenдатud jaamade uued nimed hakkavad maksma 1. nov., mis ajaks la tööil jaama templid, paberid ja sildid ümber tehakse, kuna sõidupiletite peal jaamade nimetused kirjutatakse wana tagawara lõpuni, endiseis jäävad.

Raudteejaamade ümbernimetused.

Teedeministri määruse põhjal on ümber nimetatud
Hermeti jaam **Rapla** jaamaks,
Lauri jaam **Käru** jaamaks ja **Waldhof** **Papiniiduks**....

Ajalehest Waba Maa, 27. oktoober 1922

Rapla raudteejaam.
1920-30ndad

Kuusiku riigimõisa
piiritusetehas.

Foto: EPM FP171:116

Päewaleht
22. juuli 1939

Kuusiku piiritustehas vajab alatist kutse-
õiguslikku

piiritusemeistrit.

Sooviavaldused ühes elulookirjelduse ja tunnis-
tustega teenistusosalal esitada hiljemalt 1. aug. s. a.
Kuusiku riigimõisa valitsejale. Aadress Rapla
kaudu. Telef. Rapla 88.

”...Erilist tähelepanu väärib Waltu vankritööstus; pole sugugi haruldane, kus üks talu 50-60 vankrit aastas valmistab ja turule saadab...”

Waba Maa 13. sept. 1929

Wankrid!
= müüa ◆

**Walmistehtud talu-,
töö- ja sõiduwankrid.**

Tellimise peale tehtaile mitmesuguseid wankritöid.
1652 Rapla alewi lähedal, Rõpsooni, töökojas. J. Kall.

*Vankrite müügikuulutus
Tallinna Teataja
22. märts 1920*

Rapla postkontori ees

Telefoni liini ehitamine Waltu ja Kodilasse.

Waltu ja Kodila kogukondade seltside ja talupidajate poolt esitati hiljuti palved Rapla postkontori ülemale, ülemal nimet: kogukondadesse telefoni liini sisseviimise asjus. Nüüd on Rapla postkontori poolt vastavaid korraldusi alustatud ning abonentide nimefiri 1924. a. peale koostu jätud.

Kodila koolimajasse saab kollektiiv keskjaam.
—Id.

Telefoni liini ehitamine Waltu ja Kodilasse.

„ ... Kodila koolimajasse saab kollektiiv keskjaam.”

Ajaleht Kaja 2. oktoober 1923

Rapla apteek. 1930

Rapla tarvitajate ühingu maja Tallinna maanteel. 1920ndad
Rahvusraamatukogu digitarhiivi Digar foto

Katkend artiklist „**Rapla tarvitajate-ühisuse 25 a. juubel**”

„...Iseseisvuse aastad on möödunud tarvitajate ühingu jõudsa tõusu tähe all. Omakapitalisi oli 1928. aastal 27 128 krooni, liikmeid 582. Samuti on tõusnud ka ühingu läbimüük....”

Postimees 16. juuni 1929

Vaade Rapla pritsimaja tornist Tallinna maanteele. 1930

„Endise Alu kõrtsihoone asemele ehitab Rapla
Ühispank uut kahekordset kivist pangamaja... „

Ajalehest Sõnumeid 25. august 1931

„...Pangamaja pühitsemine oli 3. juulil 1932. Hoone on ehitatud arhitekt Burmani kava järgi ja läks maksma üle 50 000 krooni.

Ühispank asub teisel korrusel...”

Ühistegelised Uudised 16. juuli 1932

Vaade Viljandi maanteelt. 1930ndad

Rapla pritsimaja

Rapla vabatahtliku tuletõrje
seltsi liikmed tuletõrjevankriga.
1927

Purila karjahoivukooli

wõetakse

uus õpilasi

wastu. Õpetus algab 1. mail ja kestab üks aasta. Lõpetajaile muretsetakse kooli poolt kohad.

Aadress: Hagudi p. ag.

Koolijuhatus.

Ajalehest Kaja 22. veebruar 1929

Kuusiku karjakasvatuse koolis

algab õpetus 15. oktoobril s. a.

Wastu võetakse õpilasi mõlemast soost, kes vähemalt 16 a. vanad ja 6 kl. algkooli haridus.

Soowilawaldused sisse anda 20. septembriks, juures lisades hariduse- ja sündimise-tunnistused.

Õpetus on teoreetiline ja praktiline. Esimese klassi lõpetajad omawad karjarawitseja kutse ja teise klassi lõpetajad kontrollasistendi kutse.

Käesolewal aastal awatakse esimene klass. Kooli juures on internaat.

Aadr.: üle **Rapla.**

Kooli juhatus.

Ajalehest Waba Maa 22. august 1926

*Rapla 6-klassilisele algkoolile
ehitatud koolimaja õnnistati
sisse 23. sept. 1928.*

*1935. aasta septembrist
alustas sama koolimaja 2. ja
3. korrusel tööd Harjumaa
keskkool.*

Rapla - Harjumaa vaimse elu keskus.

See alevik on eesti-ajal muutunud tundmatuseni.

Rapla ühispanka hoone.

Rapla kihelkond võib täie õigusega omada Harjumaa vaimse elu kesksel nimetuse. Ei ole ju mujal kuski Harjumaal niivõrd suurel arvul ja niivõrd mitmetüübilisi kooli kui Rapla kihelkonnas, ja et Rapla kihelkonna keskus — Rapla alevik — on viimasel ajal peaaegu tundmatuseni muutunud ja arenemisteel jõudsasti edu poole sammunud, seda peab kinnitama igaüks, kes uue keskkooli avamise puhul nüüd hiljuti Rapla alevikku külastas.

Kui 15 aasta eest

tolleaegses Rapla alevikus peale kiriku ja kuu kordki muud vaatamisväärsust ei olnud, siis näitab nüüd aleviku kesksel idu-

hoone, ühkelab nüüd ohtu kolmekordne telliskividest Rapla ühispanka hoone, viit eemal kolmekordne poefividest koolimaja, siis jaoskonnaarsti maja ja veel rida teisi mood- jaid, kirvehitusi, millestest 15 a. eest Raplas aimugi polnud.

Ja edasirühkimist on Rapla meestel veel küll. Nii kavatseb Rapla mabatahtlik tule- tõrje ühing juba lähemal ajal aluda

Raplasel uue ajakohase mõraste maja ehitamisele,

millest alutuse järgi praegu Raplas, kui laubanduslikus keskses, suurt tarvidust tuntakse, ja ka edaspidi on veel Rapla meestel midagi kavatsetel, millest aga eilaan veel taru mainitakse.

„Rapla kihelkond võib täie õigusega omada Harjumaa vaimse elu keskuse nimetuse. Ei ole ju kuski mujal Harjumaal niivõrd suurel arvul ja niivõrd mitmetüübilisi kooli kui Rapla kihelkonnas, ja et Rapla kihelkonna keskus - Rapla alevik — on viimasel ajal peaaegu tundmatuseni muutunud ja arenemisteel jõudsasti edu poole sammunud, seda peab kinnitama igaüks, kes uue keskkooli avamise puhul hiljuti Rapla alevikku külastas... „

(Uus Eesti 20. sept. 1935)

Rapla rahvamaja
1930ndate keskel.
Samas hoones asus
ka raamatukogu.

Täna avatakse Rapla rahvamaja.
Seltskonna ühine tahe viib alati võidule.

Pealkiri ajalehest Waba Maa 10. detsember 1933

Vaade Tallinna maanteele. 1930ndad

Vaade Tallinna maanteele. 1930ndad

Alu sikeldi. Piimaühisus vajab oma
aurujõulisele meiereile

meierit.

Walimine 13. skp. kell 1 päeval meierei ruu-
mes. Rapla jaamast 6 kilom., isiklik ilmumine tar-
wilit.

Kuulutus ajalehest Waba Maa 9. august 1928

Rapla Tarvitajate Ühingu kauplus (valminud 1924)
Viljandi maanteel, kaugemal piimatööstuse hoone.
1930ndad

Rapla tuleviku ülesandeid

„Rapla aleviku ning valla lähemate tuleviku kavatsuste kohta kirjutab kauaaegne [vallavanem J. Hamburg](#):

Rapla vallavalitsusel on kavatsus 3 aasta jooksul ehitada ja korda seada vallas asuvad algkoolimajad.

Praegu on ehitusel Hagudi jaama juures asuv [Hagudi algkooli maja....](#)

Rapla kodukaunistamise komiteel on korda läinud [lepingut sõlmida elektrijaamapidaja Pukspuuga aleviku valgustamiseks...](#) Pukspuu kohustub valgust andma öö läbi. Lambid ei tohi olla alla 100W Valgus on hädatarvilik selleks, et järjest suureneva liikumise juures pimeduse pärast kokkupõrkeid karta poleks.”

[Uudisleht 11. september 1936](#)

Hagudi koolimaja nurgakivi panek 20. sept. 1936. Maja valmis 1937. aasta sügiseks.

Foto Rahvusraamatukogu digiarhiivist Digar

R. Nõu
lahkumispidu
27.11.1934
Rapla
rahvamaja
saalis

„Raplast lahkuvale postkontori ülema abilisele Rudolf Nõule korraldas Rapla seltskond ilusa lahkumiseõhtu, kus koos oli üle 100 inimese”

Maa Hääl : maarahva ajaleht, 4 detsember 1934

Rapla. 1930ndate keskel

RAPLA VALLA VABATAHTLIKU TULE-
TÕRJEÜHINGU restorani, Rapla alevikus, va-
jatakse

vastutavat + müüjat

Avaldused saata kuni 10. maini 1939. a. aadressil:
Ühingu esimees, A. Univer, Rapla vaksal, telef.
Rapla 20.

Metsatöölisi

vajab Kuusiku metuskond Harjumaal. Tööhinnad
kõrgendatud. Teateid: Kuusiku metuskonnast telefon:
Rapla 42.

Metsaülem.

Kuulutus ajalehes
Maa Hääl 19. jaanuar 1937

Sabini äri ja bensiinijaam Raplas Tallinna maanteel

4. septembril 1937. a. kell 12.00
toimub Rapla alewikus, Rapla apteegi juures

Rapla jahu- ja saeweski
ehitustööde wäljakauplemine

Hoone ca 130.000 telliskiwi.

Omanikud.

Päewaleht 8. aug. 1937

RAPLA PIIMAHING

anneb välja kirjalikul ja suusõnalisel vähempakkumisel 2. juunil s a kell 12 päeval Rapla Piimahuingu ruumides, Rapla jaama juures

meierei mustavee
filtri ehituse.

Lähemad teateid saab Rapla Piimahuingult ja hr. A. Uuiverilt Rapla hobuseposti jaamas, telef. 20. Piimahuingu juhatusel jääb õigus tööd ka mitte-vähempakkujale välja anda.

Juhatus.

Waba Maa 31. mai 1929

Rapla Tallinna maantee hooned, keskel J. Jaasi ehitatud majad. 1930ndad

Vabariigi aastpäeva tähistamine Raplas. 1938

Vaade jõe äärest Rapla kiriku suunas. 1935

Ühispanga hoone 1930ndate lõpul

Rapla. 1930ndate keskel

Eestimaa, Maakoht Rapla.

Estland

Kasutatud materjalid:

Rapla Keskraamatukogu fotokogu

Eesti Rahvusraamatukogu digiarhiiv DIGAR

Eesti Põllumajandusmuuseumi fotokogu

Ats Weitenbergi fotokogu

Sada ja Üks Fotot - Facebook

